

Dnr 20210601-1

Hörselskadades Riksförbund
Box 1068, 164 25 Kista
besök: Isafjordsgatan 30B, Kista
tel: +46 (0)8-457 55 00
e-post: hrf@hrf.se
www.hrf.se • www.hörsellinjen.se

2021-06-03

Till
Myndigheten för press, radio och tv
registrator@mprt.se

MPRT:s dnr 20/03986

Tillgänglig TV – Utkast till rapport med förslag till beslutsmodell för krav på leverantörer av medietjänster att tillgängliggöra sina TV-sändningar och beställ-TV

Sammanfattning

HRF anser att det är positivt att det ställs krav på att alla förproducerade program i både linjär TV och beställ-TV ska vara textade. HRF anser vidare att utkastet har alldeles för låga ambitioner när det gäller direkttextning av linjär-TV för de leverantörer som omfattas av särskilda krav och föreslår därför en höjning till 75% till 1 september 2023. HRF anser även att MPRT redan nu bör signalera att fler leverantörer under nästa beslutsmodell ska ha särskilda krav på tillgänglighet.

HRF anser att förslaget på vilka om vilka som omfattas av särskilda krav på tillgänglighet för beställ-TV behöver ses över. Den föreslagna metoden som ska visa de finansiella möjligheterna en leverantör har att klara kraven gör inte det. Konsekvensen skulle bli att många stora leverantörer inte ingår bland de som får krav på tillgänglighet vilket stänger ute hörselskadade från en viktig del av massmediautbudet.

Inledning

Att kunna ta del av det växande mediautbudet i rörlig bild är en demokratisk rättighet. För breda grupper av befolkningen är tillgängliggörande genom textning ett krav för att skapa verklig delaktighet. Hörselskadades Riksförbund, HRF, som företräder intressen för Sveriges 1,5 miljoner hörselskadade, anser därför att det i regelverket för tillgänglighet tydligt ska anges ett mål att allt utbud av rörlig bild som omfattas av tillsyn ska ha textning senast 1 juli 2025.

Idag är det oklart om direktivet ger utrymme för regelverk om bakgrundsljud i TV. Men HRF vill i det här sammanhanget lyfta att störande bakgrundsljud är ett hinder för tillgängligheten till mediautbudet, och det inte bara för hörselskadade och att om vi inte ser en förbättring på det här området inom en snar framtid så bör det vara aktuellt att se om bakgrundsljud i TV kan regleras som ett krav på tillgänglighet.

Under de senaste åren har det skett en snabb teknikutveckling inom mediaområdet, något som också gäller vissa tillgänglighetstjänster. Allra snabbast går utvecklingen när det gäller textning. Nya lösningar med AI-stöd och maskininlärning gör att det i dag är enkelt, snabbt och kostnadseffektivt att med god kvalitet texta alla typer av sändningar av rörlig bild, oavsett hur sändningen sker och oavsett om mottagning sker via moderna tv-apparater, datorn, surfplattan eller mobilen.

Inom den svenska medievärlden, med undantag av public service, är dock tillgängliggörande som helhet ett kraftigt eftersatt område. Företagens agerande präglas av okunskap och ointresse, och vissa distributörer stoppar till och med den tillgänglighet som programföretagen är ålagda att producera.

De företag som MPRT i sin rapport kallar traditionella mediahusen, visar litet eller inget intresse för att utveckla textningen. Företagen verkar inte ha fångat upp den internationella utveckling som visar att publiken uppskattar textning – statistiken visar att innehåll med textning har fler tittare som stannar kvar längre tid. Det visar att tillgängligheten inte ökar av sig självt utan det behövs ett bra och tydligt regelverk för tillgänglighet.

Någon organiserad dialog mellan funktionshindersrörelsen och de privata mediaföretagen existerar inte i dag. Det är därför glädjande att beslutsmodellen innehåller förslag på dialogkrav med relevanta organisationer och vi hoppas att det ger effekt.

Utifrån konkurrensskäl är det viktigt att det skapas ett regelverk som innebär rättvis konkurrens, där alla företag på sikt omfattas av samma regelverk och steg för steg omfattas av samma tillgänglighetskrav. Rapporten föreslår en uppdelning där leverantörer antingen har särskilda krav på tillgänglighet eller främjandekrav på tillgänglighet. Vi anser dock att det bör framgå i regelverket att målet är att allt ska vara tillgängligt och att det målet ska uppnås inom en nära framtid även för de företag som i det här läget bara omfattas av främjandekrav.

HRF instämmer i rapportens förslag om att företagen ska redovisa hur en tjänst gjorts tillgänglig och upprätta handlingsplaner för att visa hur de succesivt ska öka tillgängligheten. Vi föreslår att de leverantörer som har särskilda krav på tillgänglighet i sin redovisning även ska redovisa sitt arbete med kvalitén på tjänsterna. Ett exempel på kvalitetsproblem som behöver lösas är hur textningen ska kombineras med grafik. Vi har fått flera klagomål på att textningen täcker över grafik i rutan. Problemet finns i olika program från olika leverantörer.

HRF instämmer i rapportens förslag att tjänster som riktar sig till andra EES-stater bör kraven på tillgänglighet gälla program på ett officiellt språk i något land som tjänsten riktar sig till. Vi noterar att det med det föreslagna regelverket inte är möjligt att ställa några särskilda krav på tillgänglighet vilket är en svaghet. Vi förväntar oss att myndigheten återkommer med förslag till regler på det området som kan gälla efter den 31 augusti 2022.

Särskilt om regler för linjära TV-tjänster

När det gäller de leverantörer som har särskilda krav på tillgänglighet föreslår myndigheten att allt förproducerat material som sänds i linjär TV ska vara textat, och att 60% av direktsändningarna ska vara textade. Man gör dock ett undantag för direktsänd sport.

HRF tycker att det är bra med fortsatt krav på att allt förproducerat ska vara textat. När det gäller direktsändningar så anser vi att allt ska vara textat inom en nära framtid. Myndigheten hänvisar till att det i förarbetena anges att kraven på SVT ska vara högre än de på privata aktörer. SVT ett krav på sig att under nästa period nå målet att 75% av direktsändningarna ska vara textade. Den perioden slutar den 31 december 2022. Mot bakgrund av att SVT:s period slutar mycket tidigare än de privata aktörernas anser vi att kravet på de privata aktörer som har särskilda krav på tillgänglighet ska vara att 75 % av direktsändningarna ska textas under period 2 (1 september 2022-31 augusti 2023).

Med tanke på den tekniska utvecklingen ifrågasätter HRF varför man undantar direktsända sportsändningar från kraven på tillgänglighet. Om myndigheten ändå vill ha andra krav på just den här typen av sändningar bör de vara tydligare än vad som står idag.

När det gäller frågan om vilka leverantörer som ska omfattas av krav så föreslår myndigheten oförändrade regler. De förändringar i vilka som omfattas beror istället på i vilket land leverantören placerat sig. Vi vill därför se att myndigheten i regelverket signalerar att man kommer att vidga kretsen för särskilda krav på tillgänglighet till leverantörer med en tittartidsandel på mer än 0,5% av nästa period. Vi kommer inte att nå målet att alla audiovisuella sändningar textas i framtiden om inte kretsen på sikt ökar.

Särskilt om regler för beställ-TV-tjänster

Myndigheten föreslår i utkastet att man ska dela upp leverantörerna utifrån om de har särskilda krav på tillgänglighet eller bara främjandekrav på tillgänglighet. HRF har starka invändningar mot den föreslagna indelningen. Förslaget på kriterier innebär att många stora aktörer inte omfattas av särskilda krav trots att de når ut till miljoner människor i Sverige varje dag.

HRF anser att myndighetens förslag om vilka leverantörer som ska omfattas av särskilda krav på tillgänglighet inte lever upp till intentionerna i det audiovisuella direktivet. Mätmetoden är irrelevant för att fånga upp det man säger sig vilja fånga upp, dvs leverantörernas finansiella styrka. Det speglar inte heller mediakonsumtionen i Sverige. Vi vill att myndigheten på den här punkten kommer tillbaka med ett nytt förslag.

När det gäller förslaget på regler kring beställ-TV som ska omfattas av särskilda krav så finns det mycket som är glädjande. HRF delar myndighetens uppfattning att allt som är förproducerat ska textas. Det finns dock en oklarhet i vad som är ett program. Det är

inte ovanligt att beställ-TV kanaler innehåller mindre klipp som kan innehålla antingen material från linjära program till för beställ-TV unikt material. HRF vill här peka på det audiovisuella direktivets skrivning om att begreppet program ska tolkas dynamiskt och förväntar oss att myndigheten på den här punkten följer direktivets skrivning.

Det finns även en annan oklarhet i förslaget. Under linjär TV står det att allt förproducerat ska vara textat, medan 40% av direktsändningar inte behöver textas. Det står även att textningen ska gå ut i alla kanaler, bland annat beställ-TV. I avsnittet om beställ-TV står det att samtliga program på svenska som publiceras i beställ-TV-tjänsten under beslutsperioden ska textas. Kravet omfattar dock inte direktsändningar på internet eller direktsändningar av sport som sedan tillhandahålls i beställ-TV-tjänsten.

Men en direktsändning som sedan ligger kvar eller delas upp i klipp är inte längre en direktsändning. Det gör att reglerna, som de är formulerade nu, ställer krav på att program som är publicerade och tidigare varit direktsändningar ska textas men är ottydliga på hur snabbt det ska ske.

HRF uppfattning är att beslutsmodellen behöver kompletteras med anvisningar om hur snabbt textningen ska vara på plats efter att direktsändningen är avslutad. HRF föreslår att textningen ska vara på plats inom en timme.

Vi vill i det här sammanhanget lyfta de fall när beställ-TV aktörer vidareänder material från offentliga aktörer som i linje med DOS-lagen skickar med text. Den här skärmdumpen illustrerar på ett tydligt sätt hur det kan bli.

Vidaresändningen här var en direktsändning från VG-regionens presskonferens med viktig samhällsinformation om pandemiläget. Vi menar att det då är oansvarigt att dölja textning. Att inte heller svara tittare som påpekar att det är ett problem visar också på en brist på engagemang i de här frågorna. Myndigheten bör därför överväga om det behövs regler för vidareändring av tillgänglighetslösningar i det här sammanhanget. Det framgår för övrigt inte om företagen kan tillgodoräkna sig sändningar med text från andra aktörer när man ska redovisa sina tillgänglighetsåtgärder eller om det bara är de man själva haft kostnader för.

Särskilt om regler rörande vilka leverantörer och tjänster som bör omfattas av krav

Myndigheten lägger i rapporten förslag på vilka leverantörer som ska omfattas av krav. HRF har i generellt inga invändningar mot myndighetens förslag men vill dock lyfta fram att begreppet traditionellt massmedieföretag är svårtolkat och bör ersättas mot ett tydligare begrepp-

Tillsyn

Myndigheten föreslår att tillsyn ska baseras på den redovisning som leverantören lämnar in. HRF tycker att det är en rimlig utgångspunkt, men anser att myndigheten vid sin tillsyn även kan ta in synpunkter som kommit in till myndigheten via t.ex. kontaktpunkt för tillgänglighetsfrågor.

Vänliga hälsningar

förbundsordförande, HRF